

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตศึกษา 1 ครั้งนี้ ได้ตั้งวัตถุประสงค์ศึกษาในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน
2. งานบริหารการศึกษา 5 ประเภท ในโรงเรียนคือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
3. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงาน ทั้ง 5 ประเภท ดังกล่าวในข้อ 2

การเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 งานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 5 ประเภท

ต่อไปนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแสดงในรูปของตาราง แผนภูมิ และคำอธิบายประกอบ ตามลำดับ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามว่าด้วยเพศ วุฒิทางการศึกษา ของครูฝ่ายบริหารและครูฝ่ายวิชาการ และว่าด้วยเพศและลักษณะอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ตาม

ตารางที่ 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

ตารางที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่คอมแมมสอดตาม จำแนกตามเพศ

กลุ่มตัวอย่าง	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครูฝ่ายบริหารทั้งสิ้น	40	81.63	9	18.37	49	100.00
แยกเป็น - ประจำอยู่ในโรงเรียน	24	72.73	9	27.27	33	100.00
- ไม่ประจำในโรงเรียน	16	100.00	0	0	16	100.00
ครูฝ่ายวิชาการ	124	37.92	203	62.08	327	100.00
ผู้ปกครองนักเรียน	138	85.71	23	14.29	161	100.00
รวม	302	56.24	235	43.76	537	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายบริหารเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชายร้อยละ 81.63 โดยเฉพาะผู้บริหารที่ไม่ได้ประจำอยู่ในโรงเรียนเป็นเพศชายร้อยละ 100 ส่วนผู้บริหารที่ประจำอยู่ในโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยของตำแหน่งดังกล่าว เป็นเพศชาย 24 คน ในจำนวนทั้งสิ้น 33 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 เป็นเพศหญิงร้อยละ 27.27

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายวิชาการ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิง 203 คน ในจำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 62.08 เป็นเพศชายร้อยละ 37.92

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือ ในจำนวนผู้คอมแมมสอดตามทั้งสิ้น 161 คน เป็นเพศชาย 138 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 เป็นเพศหญิง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตารางที่ 4

กลุ่มตัวอย่างครูฝ่ายบริหารและครูฝ่ายวิชาการจำแนกตามวุฒิการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	สูงกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ต่ำกว่าปริญญาตรี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครูฝ่ายบริหารทั้งสิ้น	11	22.45	31	63.27	7	14.28	49	100.00
-ประจำโรงเรียน	9	27.27	22	66.67	2	6.06	33	100.00
-อยู่นอกโรงเรียน	2	12.50	9	56.25	5	31.25	16	100.00
ครูฝ่ายวิชาการ	7	2.14	184	56.27	136	41.59	327	100.00
รวม	18	4.79	215	57.18	143	38.03	376	100.00

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีมากกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ในจำนวน 376 คน มีระดับปริญญาตรีถึง 215 คน คิดเป็นร้อยละ 57.18 และสูงกว่าปริญญาตรี 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.79 ครูฝ่ายบริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีเพียง 7 คน ในจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารที่ประจำอยู่ในโรงเรียนได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และ ผู้ช่วยของตำแหน่งนั้น ๆ ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีเพียง 2 คน ในจำนวนทั้งสิ้น 33 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 6.06 ส่วนครูฝ่ายบริหารที่ไม่ได้ประจำในโรงเรียนได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยตำแหน่งนั้น ๆ ที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรีมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ปริญญาตรี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 และต่ำกว่าปริญญาตรี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25

และจากตารางที่ 4 นี้ จะเห็นว่า ครูฝ่ายวิชาการได้แก่ ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้ปฏิบัติการสอน ที่มีวุฒิสองภาษาปริญญาตรีมี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.14 ปริญญาตรี 184 คน คิดเป็นร้อยละ 56.27 และต่ำกว่าปริญญาตรี 136 คน คิดเป็นร้อยละ 41.59

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามลักษณะอาชีพและเพศ

อาชีพ	เพศ		รวม	คิดเป็นร้อยละ
	ชาย	หญิง		
รับราชการ	51	13	64	39.75
ค้าขายและธุรกิจ	32	7	39	24.22
รับจ้าง	24	5	29	18.01
เกษตรกร	22	1	23	14.29
แม่บ้าน	0	3	3	1.86
ไม่ปรากฏชัดแจ้ง	1	2	3	1.86
รวม	130	31	161	100.00

จากตารางที่ 5 การจำแนกอาชีพและเพศของผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

รับราชการมีมากที่สุด คือ 64 คน ในจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 39.75
 ค้าขายและธุรกิจ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 24.22 รับจ้าง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.01
 เกษตรกร 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และอาชีพแม่บ้านร้อยละ 1.86

สำหรับการจำแนกเพศ ปรากฏผลดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าหญิง
 คือ ในจำนวน 161 คน เป็นชาย 130 คน หญิง 31 คน

สรุปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือ ร้อยละ 56.24 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 43.76
2. ครูฝ่ายบริหารมีวุฒิทางการศึกษาคงแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีร้อยละ 85.72 ทำควาปริญญาตรี ร้อยละ 14.28
3. ครูฝ่ายวิชาการมีวุฒิทางการศึกษาคงแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 58.41 ทำควาปริญญาตรี ร้อยละ 41.59
4. ผู้ปกครองนักเรียนมีอาชีพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ รับราชการ ร้อยละ 39.75 คาขายและธุรกิจร้อยละ 24.22 รับจ้างร้อยละ 18.01 เกษตรกร ร้อยละ 14.29 แมบานร้อยละ 1.86 และไม่ปรากฏอาชีพชัดเจนร้อยละ 1.86

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตศึกษา 1 ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดโครงสร้างของระบบบริหารโรงเรียนโดยยึดสายงานบังคับบัญชาเป็นเกณฑ์ และมีบางโรงเรียนจัดโครงสร้างตามหลักหรือทฤษฎีการบริหารการศึกษาลำดับใหม่ โดยประยุกต์ให้เข้ากับสายงานบังคับบัญชา ดังที่ได้้นำตัวอย่างแผนภูมิการจัดโครงสร้างของบางโรงเรียนมาแสดงประกอบไว้ 2 รูปแบบคือ

แผนภูมิที่ 1 การบริหารงานในโรงเรียนที่ยึดสายงานบังคับบัญชาเป็นเกณฑ์

คุรุสภาและกรมสามัญศึกษากำหนดให้โรงเรียนมีผู้บริหารคนหนึ่ง เรียกชื่อตามที่ได้ขอกำหนดตำแหน่ง โดยมีปริมาณและคุณภาพของงาน พร้อมทั้งคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งเป็นเครื่องพิจารณา 3 ระดับคือ คุรุใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการ และกำหนดให้มีผู้ช่วยผู้บริหารจำนวน 1-3 คน ตามขนาดของโรงเรียนซึ่งโดยมากถือเอาจำนวนห้องเรียนเป็นเครื่องวัดเช่น ขนาดไม่เกิน 9 ห้องเรียน มีผู้ช่วยผู้บริหารได้ 1 คน ขนาด 10-18 ห้องเรียนมีผู้ช่วยผู้บริหารได้ 2 คน ตั้งแต่ 19 ห้องเรียนขึ้นไป มีผู้ช่วยผู้บริหารได้ 3 คน และเรียกชื่อตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนนั้น ๆ คือ ผู้ช่วยคุรุใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

โรงเรียนส่วนมากทยอยแบ่งสายงานออกเป็น 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายธุรการ ถ้าโรงเรียนใดมีผู้ช่วยผู้บริหาร 3 คนก็จะมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้คนละ 1 ฝ่าย กล่าวคือ

งานทางด้านกิจการนักเรียน หรือที่นิยมเรียกกันว่า งานฝ่ายปกครอง ได้แก่ คุรุประจำชั้น คุรุที่ปรึกษา คุรุปกครอง คุรุแนะแนว หัวหน้าอาคาร หัวหน้าระดับชั้น อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง

งานทางค้ำววิชาการ ซึ่งนิยมแบ่งเป็นสายวิชาหรือหมวดวิชา ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาสายสามัญ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย ศิลปศึกษา ศิลปปฏิบัติ และงานบริการทางวิชาการ เช่น ห้องสมุด ไลศทัศน์ศึกษา อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

งานทางค้ำจธุรกิจ อันได้แก่ งานลารบรณ การเงิน การบัญชี พัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และรวมถึงงานบริการทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีกนงานภารโรง พนักงานขับรถ ยามรักษาการณ์ อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายธุรการ (กฎแผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 2 การบริหารงานในโรงเรียนที่ยึดสายการบังคับบัญชาและทฤษฎีการบริหารงานเป็นเกณฑ์

การจัดสานงานการบริหารแบบนี้แสดงให้เห็นว่ามีความเข้าใจในวิธีการจัดบริหารองค์การสมัยใหม่ แต่โดยที่คงยึดหลักการบังคับบัญชาซึ่งทางราชการกำหนดไว้ จึงปรับหลักการ 2 หลักเข้าด้วยกัน ประกอบด้วยหน่วยงานหลัก (Line) และหน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) โดยวางรูปแบบการบังคับบัญชาคล้ายกับแบบที่ 1 และเพิ่มหน่วยงานที่ปรึกษาเข้าไป นอกจากนี้ก็เพิ่มหน่วยงานย่อยตามทฤษฎีการบริหารการศึกษา เช่น การประชาสัมพันธ์ สวัสดิการครู สวัสดิการคนงาน กิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

ครูสภาในฐานะเป็นองค์การอาชีพของครูได้พยายามที่จะปฏิรูปการบริหารค้ำนบุคลากรของโรงเรียนให้ทันสมัย จึงกำหนดบุคลากรออกเป็นสาย ๆ ได้แก่ สายผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวผู้บริหารกับผู้ช่วยผู้บริหาร สายปฏิบัติการสอน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สอนโดยตรง และสายผู้สนับสนุนการสอน ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานค้ำจธุรการ เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ บรรณารักษ์ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ไลศทัศน์ศึกษา ครูแนะแนว ครูพยาบาล เจ้าหน้าที่วัดผล ครูโภชนาการ เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาได้จัดตั้งบุคลากรค้ำแทนต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นไว้ในโรงเรียน

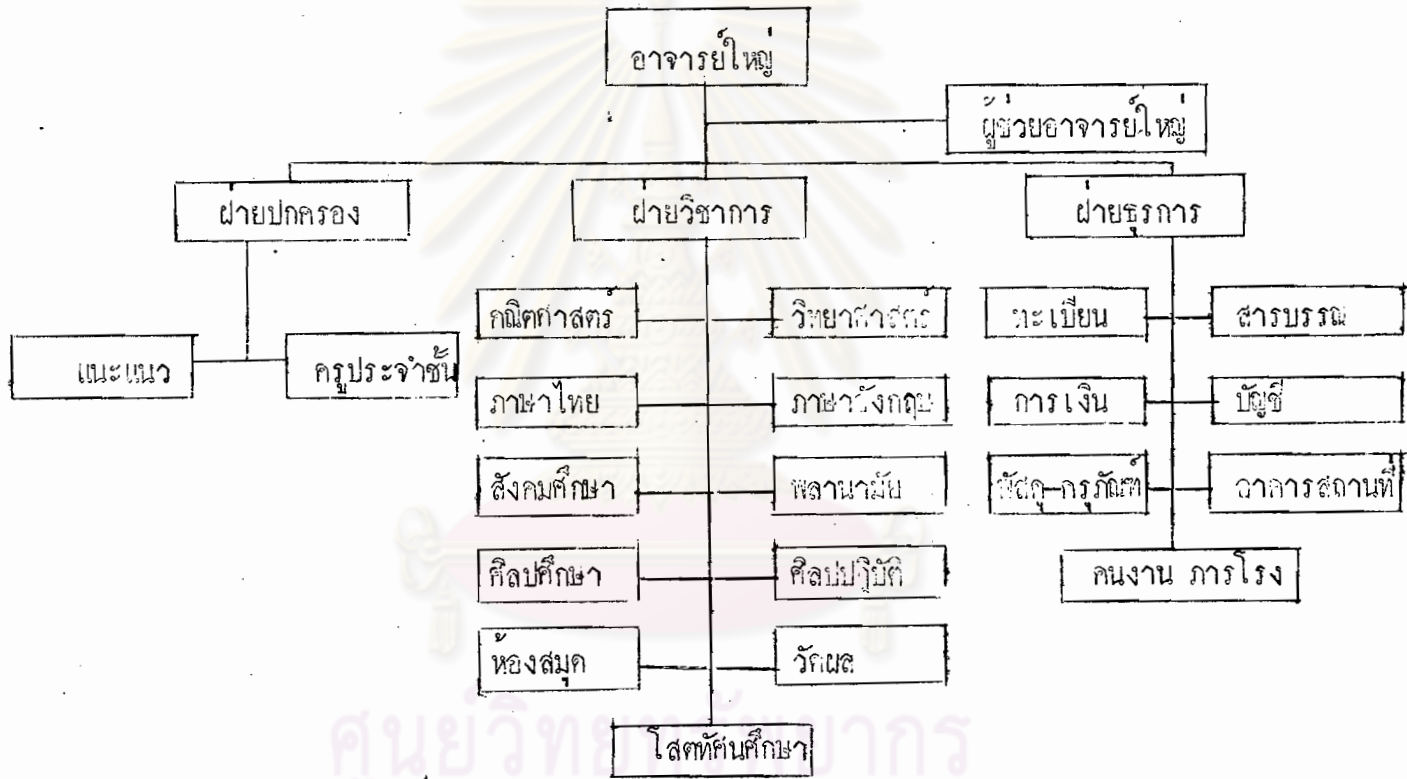
หน่วยงานที่ปรึกษา ได้แก่ คณะกรรมการซึ่งอาจเลือกตั้งหรือแต่งตั้งขึ้นจากครู
 อาจารย์ในโรงเรียน เช่น กรรมการที่ปรึกษาฝ่ายบริหาร กรรมการฝ่ายปกครอง
 กรรมการฝ่ายวิชาการ และอื่น ๆ จากกลุ่มบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคม
 นักเรียนเก่า สมาคมผู้ปกครองและครู คณะกรรมการผู้ปกครอง เป็นต้น (คู่มือภูมิ
 ที่ 2)

แม้ว่ารูปแบบการรักษายการบริหารงานโรงเรียนจะมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันไปบ้าง แต่เมื่อสรุปแล้วก็จะมีโครงสร้างหลักคล้ายคลึงกับรูปแบบที่ยกมาเป็นตัวอย่าง
 2 รูปแบบนี้ทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1

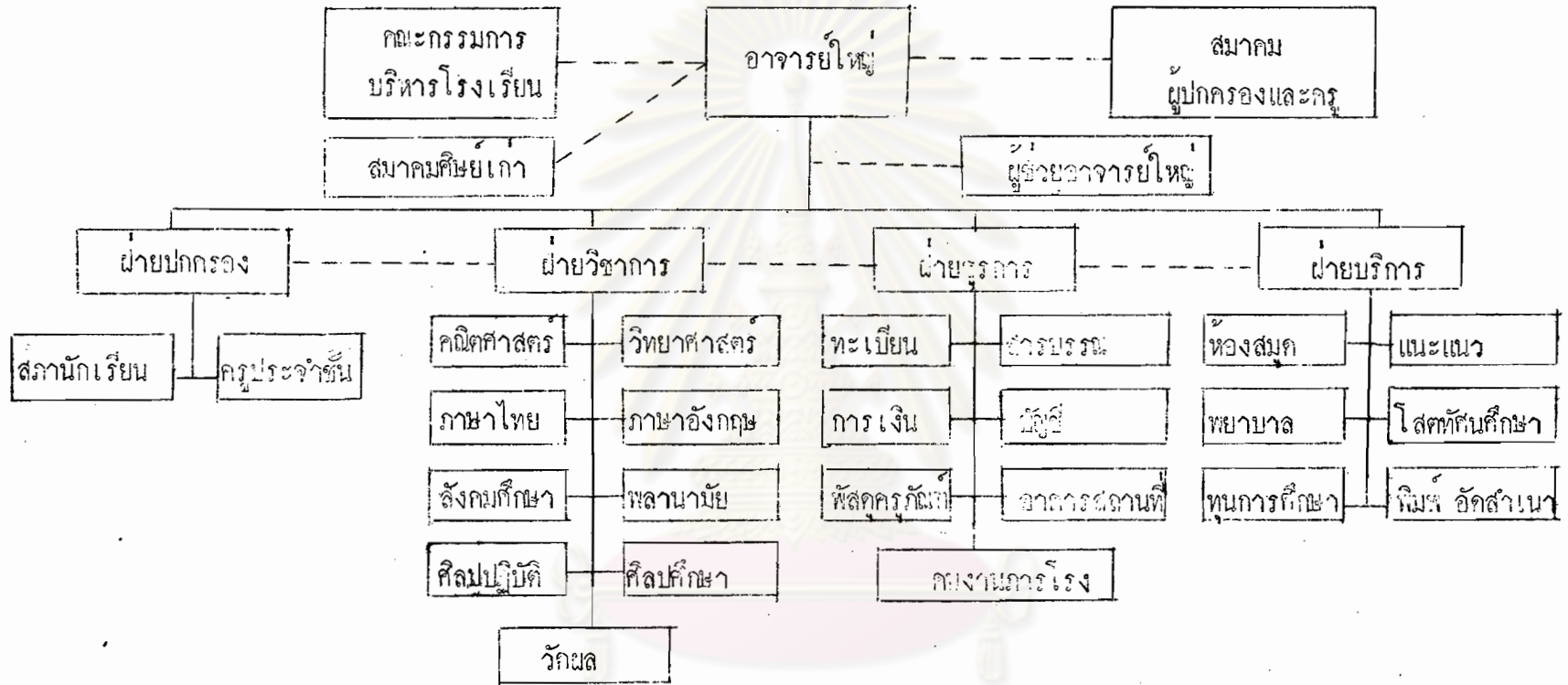
แผนภูมิการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีระบบสายงานบังคับบัญชาเป็นเกณฑ์

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2

แผนภูมิการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานมีทั้งบัญชาและทฤษฎีการบริหารงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้จัดทำแผนภูมิ (chart) สายงาน การบริหารโรงเรียน ซึ่งหลายโรงเรียนได้จัดทำแผนป้ายคิดไว้ ณ จุดซึ่งมองเห็นง่าย แต่บางโรงเรียนไม่ได้ทำเป็นแผนป้ายคิดไว้ให้เห็น ก็มีในเอกสารรายงานการศึกษา ของโรงเรียนเท่านั้น

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ไม่ได้จัดทำคำบรรยายลักษณะ งาน (Job description) สำหรับแจกจ่ายให้แก่มัคคุเทศก์งานในโรงเรียน แต่ บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เช่น ครู จะรู้ภาระหน้าที่ของตนจากสมุดคำสั่งของโรงเรียน เช่น เป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูผู้ปกครอง เป็นต้น

ตอนที่ 3 งานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ตามความเห็นของครูฝ่ายบริหาร
ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน

งานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. การบริหารด้านวิชาการ
2. การบริหารด้านบุคลากร
3. การบริหารด้านกิจการนักเรียน
4. การบริหารด้านธุรการ
5. การบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

จากข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อวิเคราะห์แล้วปรากฏผลโดยแยก ออกตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ครูฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และ ผู้ปกครองนักเรียน ดังต่อไปนี้ (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของครูฝ่ายบริหาร

ลำดับชั้นของ พฤติกรรม งานบริหาร การศึกษา	มากที่สุด		มาก, บ่อย		น้อย		น้อยที่สุด		ไม่เคย, ไม่มี		ไม่ค่อย		คะแนน เฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
งานวิชาการ	57	6.84	376	45.14	301	36.13	86	10.32	9	1.03	4	0.48	2.45
งานบุคลากร	55	7.48	416	56.60	197	26.80	45	6.12	16	2.18	6	0.82	2.59
งานกิจการนักเรียน	19	3.23	223	37.92	291	49.49	44	7.48	9	1.53	2	0.34	2.33
งานธุรการ	43	8.77	261	53.26	175	35.71	11	2.24	0	0	0	0	2.68
งานสัมพันธ์กับชุมชน	9	1.67	192	35.62	220	40.82	83	15.40	34	6.31	1	0.18	2.10

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ครูฝ่ายบริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติ
งานบริหารด้านธุรการ งานบุคลากร งานวิชาการ และงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับ
ปานกลาง คือ มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 2.68, 2.59, 2.45, 2.33 ตามลำดับ ส่วนงาน
ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับต่ำ คือมีคะแนนเฉลี่ย 2.10 ซึ่งเมื่อเรียงลำดับตาม
คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยจะได้ดังนี้

- อันดับ 1 คือ งานด้านธุรการ
- อันดับ 2 คือ งานด้านบุคลากร
- อันดับ 3 คือ งานด้านวิชาการ
- อันดับ 4 คือ งานด้านกิจการนักเรียน
- อันดับ 5 คือ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

จำแนกรายละเอียดของความเห็นที่มีต่องานแต่ละประเภท ได้ดังนี้

1. งานด้านวิชาการ¹

ครูฝ่ายบริหาร ร้อยละ 51.98 มีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้าน
วิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด และมากที่สุดรวมกัน ร้อยละ 46.45 มีความเห็นว่าโรงเรียน
ปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุดรวมกัน แต่จากคะแนนเฉลี่ยซึ่งได้ 2.45 ก็อาจ
พิจารณาสรุปได้ว่า โดยทั่วไปโรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อ
ได้พิจารณาอย่างละเอียดตามพฤติกรรมแต่ละอย่างแล้ว เห็นได้ว่าพฤติกรรมบางอย่างปฏิบัติ
อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมรวมบางอย่างปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยก็มี

¹รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเลขค่าร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมกรมการ
บริหารอยู่ในภาคผนวก หน้า 139.

พฤติกรรมของการบริหารงานค้ำวิชาการ ซึ่งครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ

- การให้ครูมีส่วนร่วมในการ เลือกวิชาสอน
- การส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตร คู่มือครู ก่อนลงมือสอน
- การหาโอกาสให้ครูไปอบรมทางวิชาการ

พฤติกรรมของการบริหารงานค้ำวิชาการที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ

- การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาอบรมครู เกี่ยวกับวิธีสอนใหม่ ๆ
- การนำผลการสอบแต่ละวิชามาวิเคราะห์ เพื่อประเมินผลและปรับปรุงการสอน

พฤติกรรมที่เกี่ยวกับปัญหา เช่น ครูสอนไม่ตรงกับความสามารถและความถนัดมีน้อย

พฤติกรรมที่อยู่ในระดับน้อยมาก คือ ครูฝ่ายบริหารที่อยู่นอกโรงเรียนได้แก่ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีส่วนช่วยปรับปรุงงานค้ำวิชาการของโรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมนี้ยากที่โรงเรียนจะแก้ไขด้วยตนเองได้

2. งานค้ำบุคลากร

ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานค้ำบุคลากรอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด รวมกันร้อยละ 64.08 ที่เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด และไม่ปฏิบัติเลย มีรวมกันร้อยละ 35.10 ซึ่งอาจพิจารณาตามค่าร้อยละว่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่จากค่าเฉลี่ยของคะแนนซึ่งมี 2.59 ก็เห็นได้ว่าอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

พฤติกรรมของการบริหารงานค้ำบุคลากร ซึ่งครูฝ่ายบริหารเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ

- การมอบหมายงานให้บุคลากรแต่ละคนทำอย่างเหมาะสม
- การสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยสะดวก

- ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ
- การชี้แจงหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละคน

พฤติกรรมของการบริหารงานบุคลากรซึ่งครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ

- การมีโอกาสร่วมดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นครู
- การมีบทบาทในการพิจารณาให้ครูให้โทษบุคลากรของโรงเรียน
- การให้สวัสดิการแก่ครูในโรงเรียน
- การให้คณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบแทนผู้บริหารโรงเรียน

3. งานกิจการนักเรียน

ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รวมกันร้อยละ 41.15 และที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านน้อยอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รวมกันร้อยละ 56.97 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย 2.33 แล้ว ก็อาจสรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมของงานบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ

- การจัดให้มีการประชุมอบรมนักเรียน
 - โรงเรียนมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน
- พฤติกรรมโดยเชิงมีเสถียรซึ่งโรงเรียนปฏิบัติได้ผลดี คือ มีปัญหาน้อย ได้แก่
- ± ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียน
 - ปัญหาเสถียรภาพของนักเรียน
 - ความเคลื่อนไหวสถานการณ์บริหารงาน

พฤติกรรมซึ่งครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ

- การจัดให้มีการตรวจสอบหรือมาตรการรักษาสุขภาพของนักเรียน
- การติดตามว่านักเรียนไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพใด
- การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน

4. งานธุรการ

ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านธุรการอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รวมกันร้อยละ 62.03 และที่เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รวมกันร้อยละ 37.95 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย 2.68 แล้วก็อาจสรุปได้ว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านธุรการอยู่ในระดับมาก

พฤติกรรมของการบริหารงานธุรการ ซึ่งครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ

- การจัดทำทะเบียนนักเรียนและสถิติต่าง ๆ
- การจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน
- การมีครุภัณฑ์ใ้ครูใช้

พฤติกรรมซึ่งครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ

- การจัดระบบกับเอกสารให้มีความสะดวก

ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า ระเบียบงานสารบรรณของทางราชการเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในระดับน้อย ส่วนระเบียบการเงินของทางราชการเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในระดับปานกลาง

5. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด รวมกันร้อยละ 37.29 และที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้ อยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด รวมกันร้อยละ 56.22 และที่เห็นว่าโรงเรียนไม่ปฏิบัติงานด้านนี้เลย มีร้อยละ 6.31 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย 2.10 อาจสรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านความเข้มแข็งกับชุมชนอยู่ในระดับน้อย

พฤติกรรมที่ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีเพียง 2 อย่างคือ การให้โรงเรียนร่วมกันจัดงานประเพณีของท้องถิ่น และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมาใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน

พฤติกรรมที่ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมีหลายอย่างดังต่อไปนี้

- การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน
- การเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน
- การจัดให้มีการแนะนำสังสรรค์ระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน
- การจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตให้แก่ชุมชน
- การนำเอาความนึกเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นแนวทางปรับปรุง

โรงเรียน

- การให้ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
- การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานในรอบปีให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ

สำหรับความเห็นของครูฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับศิษย์เก่ามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนเพียงใด ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อย ส่วนสมาคมผู้ปกครองและครูมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จากการสัมภาษณ์ปรากฏว่ามีเพียง 6 โรงเรียนที่ได้ตั้งเป็นสมาคมโดยสมบูรณ์ นอกนั้นยังมีลักษณะเป็นกลุ่มบุคคล เช่น ชมรม คณะกรรมการ แต่ก็ได้ดำเนินการช่วยเหลือสนับสนุนการทำเนิกรกิจการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีหลายโรงเรียนยังมิได้จัดเป็นกลุ่มใด ๆ

ตารางที่ 7

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความเห็นของครูฝ่ายวิชาการ

ลำดับชั้นของ พฤติกรรม งานบริหาร การศึกษา	มากที่สุด		มาก, น้อย		น้อย		น้อยที่สุด		ไม่เคย, ไม่มี		ไม่ตอบ		คะแนน เฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
งานวิชาการ	210	3.78	1464	26.33	2008	36.12	1118	20.11	745	13.40	14	0.25	1.86
งานบุคลากร	140	4.76	1101	37.41	1198	40.71	384	13.05	99	3.36	21	0.71	2.26
งานกิจการนักเรียน	114	1.95	1823	31.18	2407	41.17	1112	19.02	367	6.28	23	0.39	2.03
งานธุรการ	82	3.50	793	34.64	867	37.88	409	17.87	90	3.93	48	2.10	2.12
งานสัมพันธ์กับชุมชน	55	1.53	824	22.91	1489	41.39	894	24.85	325	9.03	10	0.28	1.82

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 7 ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนมีพฤติกรรมกรรมการบริหาร ทั้ง 5 ประเภทอยู่ในระดับน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละประเภทดังนี้ งานวิชาการ 1.86 งานบุคลากร 2.26 งานกิจการนักเรียน 2.03 งานธุรการ 2.12 และงานความสัมพันธ์กับชุมชน 1.82 จากคะแนนเฉลี่ยดังกล่าว อาจเรียงลำดับพฤติกรรมจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- อันดับ 1 คือ งานบุคลากร
- อันดับ 2 คือ งานธุรการ
- อันดับ 3 คือ งานกิจการนักเรียน
- อันดับ 4 คือ งานวิชาการ
- อันดับ 5 คือ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

รายละเอียดของความเห็นที่มีต่องานแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้

1. งานวิชาการ

ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รวมกันร้อยละ 30.11 ที่เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รวมกัน ร้อยละ 56.23 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแล้ว อาจสรุปความเห็นได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังมีครูฝ่ายวิชาการถึงร้อยละ 13.40 ที่มีความเห็นว่า โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติงานด้านวิชาการเลย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตมาก

พฤติกรรมของกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับดี ได้แก่ คำถามในเชิงนิเสธที่ว่า ครูประสบปัญหาการสอนไม่ตรงกับความถนัดและความสามารถ ครูฝ่ายวิชาการตอบว่ามีปัญหาน้อยและน้อยที่สุด รวมกันถึงร้อยละ 63.61 และตอบว่าไม่ประสบปัญหาข้อนี้เลยมีร้อยละ 11.62 คะแนนเฉลี่ยสำหรับข้อนี้คือ 1.78 จัดว่าอยู่ในระดับน้อย การที่มีปัญหาเรื่องนี้น้อย มีความสืบเนื่องมาจากคำตอบ

ข้อ 1 คือ การให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกวิชาที่จะสอน ซึ่งครูฝ่ายวิชาการร้อยละ 66.97 ตอบว่ามากและมากที่สุด อีกข้อหนึ่งคือ การหาโอกาสให้ครูได้ไปอบรมทางวิชาการ มีคำตอบว่ามากและมากที่สุด ถึงร้อยละ 50.15

พฤติกรรมซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ได้แก่

- การส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหลักสูตร ประมวลการสอนและคู่มือครู ก่อนสอน
- การส่งเสริมให้นักเรียนในชั้นเรียน
- การจัดประชุมครูเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการสอน การสอบ
- ครูทำโครงการสอน และ/หรือ บันทึกการสอน
- การจัดให้มีอุปกรณ์การสอนไว้พร้อมสำหรับงานสอนในชั้น
- การจัดหนังสือ วารสาร หรือตำราต่าง ๆ ไว้ให้ครูใช้
- ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ไปสังเกตการสอนขณะครูกำลังสอน
- การประชุมในแต่ละสายวิชาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
- ครูหัวหน้าสายวิชาช่วยเหลือครูในสายวิชาทางคานวิชาการ

พฤติกรรมซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ได้แก่

- การจัดเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการสอนใหม่ ๆ
- การให้ครูนำผลการสอบแต่ละวิชามาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอน การสอบ

พฤติกรรมทางคานวิชาการซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่าโรงเรียนไม่เคยปฏิบัติ มีถึงร้อยละ 71.02 คือ การจัดให้ครูไปคุยเพื่อนครูห้องอื่นกำลังสอน

สำหรับศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้ช่วย และศึกษานิเทศก์ซึ่งถือว่าเป็นนักวิชาการ แต่ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่ามีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงงานวิชาการในระดับน้อยและน้อยที่สุด

2. งานบุคลากร

ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด รวมกันร้อยละ 42.17 และที่เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รวมกันร้อยละ 53.76 และจากคะแนนเฉลี่ย 2.26 อาจสรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับน้อย

รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบุคลากรที่จัดว่าอยู่ในระดับมาก มีเพียงประการเดียว คือ การชี้แจงระเบียบ กฎเกณฑ์ หน้าที่ความรับผิดชอบให้ครูทราบ

พฤติกรรมด้านบุคลากรที่ครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่

- การจัดอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการปฏิบัติงาน
- ครูมีความพอใจในการปฏิบัติงานของตน
- การให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียน
- การติดตามผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
- การให้สวัสดิการแก่ครู
- การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู
- การมีเกณฑ์ประเมินผลปฏิบัติงานของครู เพื่อพิจารณาความดีความชอบ

3. งานกิจการนักเรียน

ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รวมกันร้อยละ 33.14 และที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานนี้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รวมกันร้อยละ 60.19 สำหรับคะแนนเฉลี่ย คือ 2.03 ซึ่งอาจสรุปได้ว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

พฤติกรรมเกี่ยวกับกิจการนักเรียนในเชิงนี้ เสรบบางข้อซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียน ปัญหายาเสพติด และการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการบริหารโรงเรียน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ซึ่งครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ

- การมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน
- การจัดให้มีการประชุมอบรมนักเรียน
- การจัดให้มีการเลือกตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ตามวิธีการประชาธิปไตย
- การสำรวจความต้องการทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน
- การจัดบริการแนะแนวให้แก่ักเรียน
- การจัดให้มีการตรวจสุขภาพหรือมาตรการรักษาสุขภาพของนักเรียน
- การคิดนอกเวลาเรียนระหว่างครูกับนักเรียน
- การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
- การติดตามว่านักเรียนไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ
- การจัดให้มีการกิจกรรมทางวิชาการของนักเรียน
- การกระตุ้นให้ยุปปกครองนักเรียนควบคุมดูแลนักเรียน

สำหรับการมีสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ ซึ่งนักเรียนจัดทำขึ้นในโรงเรียนครูฝ่ายวิชาการร้อยละ 40.37 เห็นว่าน้อยที่สุด และร้อยละ 32.72 เห็นว่าไม่มีเลย ที่เห็นว่ามีมากที่สุดร้อยละ 10.70 แต่ไม่มีผู้ใดเห็นว่ามีมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. งานวิชาการ

ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รวมกันร้อยละ 38.22 และที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานน้อยอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รวมกันร้อยละ 55.75 สำหรับคะแนนเฉลี่ยคือ 2.12 ซึ่งอาจสรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับน้อย

พฤติกรรมที่ครูฝ่ายวิชาการ เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีวัสดุ ครุภัณฑ์ให้ครูใช้เพียงพอ

พฤติกรรมที่ครูฝ่ายวิชาการ เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การที่ครูฝ่ายวิชาการต้องไปทำหน้าที่ฝ่ายธุรการ

พฤติกรรมที่ครูฝ่ายบริหาร เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่

- การตรวจสอบบัญชีการเงินของโรงเรียน
- การจัดระบบสอบบัญชีการเงินของโรงเรียน
- การจัดระบบกั้นเอกสารเพื่อความสะอาด
- การเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ ให้แก่ครูด้วยความรวดเร็ว
- การจัดทำบัญชีวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน
- การจัดให้มีสำนักงานธุรการบริการแก่ผู้มาติดต่อโรงเรียน

5. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รวมกันร้อยละ 24.44 และที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานน้อยอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รวมกันร้อยละ 55.75 นอกจากนี้ยังมีที่เห็นว่าโรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้หลายข้อ คิดเป็นร้อยละ 9.03 ซึ่งเมื่อสรุปแล้วจะได้ว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านน้อยอยู่ในเกณฑ์หรือระดับน้อย

พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชนซึ่งครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียน
 ปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยถึง 2.20 คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมาใช้อาคารสถานที่ของ
 โรงเรียน ซึ่งก็ยังจำกัดอยู่ในระดับน้อย ส่วนพฤติกรรมข้ออื่น ๆ ในด้านเดียวกันนี้จะมี
 คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่านี้ทั้งสิ้น ซึ่งจำกัดอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด เช่น โรงเรียนจัดให้
 มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างครูกับบุคลากรรอบยเพียงใด มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 1.30
 เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของยุปกรองนักเรียน

งาน บริหาร การศึกษา	มากที่สุด		มาก, บ่อย		น้อย		น้อยที่สุด		ไม่เคย, ไม่มี		ไม่ตอบ		คะแนน เฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
งานวิชาการ	138	8.57	640	39.75	630	39.13	144	8.94	45	2.79	13	0.81	2.41
งานบุคลากร	47	7.68	266	43.46	192	31.37	31	5.06	44	7.19	32	5.23	2.29
งานกิจการนักเรียน	218	11.28	707	36.59	619	32.04	253	13.09	118	6.11	17	0.88	2.32
งานธุรการ	71	7.35	356	36.85	297	30.74	158	16.36	73	7.56	11	1.14	2.17
งานสัมพันธ์กับชุมชน	158	7.01	670	29.72	728	32.30	402	17.83	273	12.11	23	1.02	2.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุด มีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาในค่านางวิชาการ และงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 2.41 และ 2.32 ตามลำดับ ส่วนงานค่านบุคลากรมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 2.29 จัดว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย งานธุรการมีคะแนนเฉลี่ย 2.17 ค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกัน สำหรับงานสัมพันธ์กับชุมชนมีคะแนนเฉลี่ย 2.00 จัดว่าอยู่ในระดับน้อย อาจเรียงลำดับตามความเห็นจากคะแนนมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

- อันดับ 1 คือ งานค่านวิชาการ
- อันดับ 2 คือ งานค่านกิจการนักเรียน
- อันดับ 3 คือ งานค่านบุคลากร
- อันดับ 4 คือ งานค่านธุรการ
- อันดับ 5 คือ งานค่านความสัมพันธ์กับชุมชน

รายละเอียดของความเห็นที่มีต่องานแต่ละค่าน มีดังต่อไปนี้

1. งานวิชาการ

ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานค่านวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.57 ระดับมากร้อยละ 39.75 รวมกันได้ร้อยละ 48.32 ระดับน้อยร้อยละ 39.13 น้อยที่สุดร้อยละ 8.94 รวมกันได้ร้อยละ 48.12 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย 2.41 อาจสรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ปกครองมีความสนใจและเข้าใจงานค่านวิชาการที่ไม่ตอบคำถามเกี่ยวกับงานค่านนี้มีเพียงร้อยละ 0.81

พฤติกรรมของการบริหารงานค่านวิชาการ ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่

- นักเรียนเอาใจใส่ต่อการเรียน
- ความพอใจในผลการสอนของครู
- ครูเอาใจใส่ต่อการสอน
- ความเข้าใจในรายงานผลการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการที่ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่

- นักเรียนมีความรู้ด้านวิชาการดี
- ครูช่วยสอนนักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นพิเศษนอกเวลาเรียนปกติ
- นักเรียนนำความรู้จากโรงเรียนไปช่วยปรับปรุงงานอาชีพที่บ้าน
- การศึกษาหาความรู้จากนอกโรงเรียนของนักเรียน
- ผู้ปกครองไปติดต่อกับโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนและความประพฤตินักเรียน
- บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการบริจาคอุปกรณ์การสอนให้แก่โรงเรียน

2. งานบุคลากร

ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านบุคลากรของโรงเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.68 ระดับมาก ร้อยละ 43.46 รวมกันไคร้อยละ 51.14 ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย มีร้อยละ 31.37 และระดับน้อยที่สุดมีร้อยละ 5.06 รวมกันไคร้อยละ 36.43 คะแนนเฉลี่ยคือ 2.29 จัดว่าอยู่ในระดับน้อย

ผู้ปกครองที่ไม่ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับงานบุคลากร ซึ่งเป็นพฤติกรรมของครูเป็นจำนวนหลายขอ มีถึงร้อยละ 5.23

สำหรับคำถามในเชิงนี้เลข เช่น จำนวนครูที่มีความประพฤติไม่เรียบร้อย ครูลาหยุดบ่อยหรือไม่ จำนวนครูโอนและย้าย ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นดังนี้

- จำนวนครูที่มีความประพฤติไม่เรียบร้อย มีน้อยที่สุด
- ครูลาหยุดทำการสอน มีน้อย
- ครูขอโอน ขอย้าย มีน้อย

ข้อที่ผู้ปกครองนักเรียนไม่ค่อยตอบ คือ

- บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะการสอน
- ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน
- ครูในโรงเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3. งานกิจการนักเรียน

ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนในระดับมากที่สุดมีร้อยละ 11.28 ระดับมากมีร้อยละ 36.59 รวมกันไคร้อยละ 47.67 ระดับน้อยมีร้อยละ 32.24 ระดับน้อยที่สุดมีร้อยละ 13.09 รวมกันไคร้อยละ 45.13 คะแนนเฉลี่ยสำหรับงานนี้ คือ 2.32 ซึ่งอาจสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนที่ได้อำตอบว่ามีน้อยหรือน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย ได้แก่

- นักเรียนมีการเคลื่อนไหวติดตามการบริหารงานของโรงเรียน
- ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

พฤติกรรมที่ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติมาก ได้แก่

- โรงเรียนเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยในการปกครองนักเรียน
- เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียนติดต่อกับผู้ปกครองที่บ้าน
- ผู้ปกครองช่วยแนะนำตักเตือนดูแลความประพฤติและการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมที่ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติน้อย ได้แก่

- การมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน
- การจัดให้มีการแนะแนวศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
- การจัดให้มีกิจกรรมของนักเรียน
- ความพอใจของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมของนักเรียน
- ประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนที่มีต่อชุมชน
- การจัดให้มีเจ้าหน้าที่อนามัยหรือแพทย์มาตรวจสอบสุขภาพและการป้องกัน

โรคของนักเรียน

- การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน รวมทั้งการเชิญบุคคลทั่วไปเข้าร่วมด้วย

4. งานธุรการ

ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานธุรการอยู่ในระดับมากที่สุดมีร้อยละ 7.35 ระดับมากมีร้อยละ 36.85 รวมกันไคร้อยละ 44.20 ที่เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมีร้อยละ 30.74 ระดับน้อยที่สุดมีร้อยละ 16.36 รวมกันไคร้อยละ 47.10 คะแนนเฉลี่ยคือ 2.17 ซึ่งอาจสรุปได้ว่าอยู่ในระดับน้อย

พฤติกรรมที่ผู้ปกครองตอบว่าน้อย ซึ่งแสดงถึงความด้อยของโรงเรียน คือ การเรียกเก็บเงินเป็นพิเศษนอกเหนือจากเงินบำรุงการศึกษา

พฤติกรรมที่จัดอย่างยากและมีผลในทางบวก คือ การเก็บเงินบำรุงการศึกษา ในอัตราที่เหมาะสม การปรับปรุงอาคารสถานที่

พฤติกรรมที่จัดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ ไปติดไปติดต่อ การจัดที่นั่งพักผ่อนแก่นักเรียนภายในโรงเรียน

พฤติกรรมที่ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ก็คือการ แจ่งข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ

5. งานความสัมพันธ์กับชุมชน

ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติถึงงานด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.01 ระดับมากร้อยละ 29.72 และที่เห็นว่าอยู่ใน ระดับน้อยร้อยละ 32.30 ระดับน้อยที่สุดร้อยละ 17.83 สรุปความเห็นกลุ่มมากและมากที่สุด รวมกันได้ร้อยละ 36.73 กลุ่มน้อยและน้อยที่สุดรวมกันได้ร้อยละ 50.13 และที่ตอบ ว่าไม่เคยหรือไม่มีเลยมีถึงร้อยละ 12.11 ที่ไม่ตอบมีร้อยละ 1.02 คะแนนเฉลี่ย 2.00 ซึ่งอาจสรุปความเห็นเกี่ยวกับงานนี้ได้ว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยหรือต่ำ

มีพฤติกรรมที่ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ ครูใหญ่ และคณะครูให้เกียรติและถวักถนอมกับผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนที่ไปติดต่อกับและเยี่ยม โรงเรียน อีกพฤติกรรมหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีของท้องถิ่น

พฤติกรรมที่จัดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือแก่ทาง โรงเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน

พฤติกรรมที่ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนจัดอยู่ในระดับน้อย มีหลาย ประการ คือ

- การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
- การเชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนไปประชุมเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน

- การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีให้ผู้ปกครองทราบ
- ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วม เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงโรงเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา และ
ปัญหาการบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท

ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปัญหาของงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และ สอดถาม อาจสรุปได้ดังนี้

1. โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 1 ส่วนใหญ่มีโครงสร้างของระบบบริหาร การศึกษาลักษณะคล้ายกัน กล่าวคือ มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบงานบริหาร โรงเรียนนั้น โดยเรียกชื่อตำแหน่งซึ่งทางราชการกำหนดตามขนาด ปริมาณและคุณภาพ ของงานที่กระทรวงศึกษาธิการและคุรุสภากำหนดไว้ เช่น ตำแหน่งครูใหญ่ สำหรับโรงเรียน ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสำหรับ โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 38 ห้องเรียนขึ้นไป มีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน เรียก ชื่อตำแหน่งตามผู้บริหารโรงเรียนนั้น ๆ เช่น ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วย ผู้อำนวยการ สำหรับจำนวนตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารจะมีไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนตาม อัตราดังนี้

น้อยกว่า 18 ห้องเรียน มีผู้ช่วยผู้บริหารไม่เกิน 1 คน

ตั้งแต่ 18 ถึง 26 ห้องเรียน มีผู้ช่วยผู้บริหารไม่เกิน 2 คน

ตั้งแต่ 27 ห้องเรียนขึ้นไป มีผู้ช่วยผู้บริหารไม่เกิน 3 คน

โดยปกติโรงเรียนที่มีผู้ช่วยผู้บริหารถึง 3 คน จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเป็น 3 ฝ่าย ฝ่ายละ 1 คน คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายธุรการ

ปัญหาที่พบในโรงเรียนซึ่งได้จากแบบสอบถามปลายเปิด มีดังนี้

1.1 โรงเรียนจำนวนมากได้จัดทำแผนภูมิการจัดสายงานการบริหาร โรงเรียนเป็นแผนป้ายติดไว้ให้เห็นได้ง่าย แต่ยังมีบางโรงเรียนไม่ได้จัดทำเป็นแผนป้ายติดไว้ให้เห็น ทำให้ครูในโรงเรียนไม่ทราบว่าสายงานการบริหารเป็นอย่างไร คงทราบเพียงว่าครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในโรงเรียน บางโรงเรียนได้จัดทำไว้ในรายงานการศึกษาของโรงเรียนซึ่งเป็นเอกสารสำหรับเสนอต่อผู้บังคับบัญชาและแจกให้แขกของโรงเรียน มากกว่าที่จะให้บุคลากรภายในโรงเรียนได้เข้าใจ การประสานงานในโรงเรียนจึงไม่ค่อยคล่อง

1.2 โรงเรียนส่วนมากไม่ได้จัดทำคำชี้แจงหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งหรือของบุคลากรแต่ละคนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากสิ่งควววาจาหรือในสมุดคำสั่ง ซึ่งไม่มีรายละเอียด เช่น เป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูเวรประจำวัน เป็นต้น ทำให้บุคลากรในโรงเรียนไม่ทราบบทบาท ภาระหน้าที่อย่างแจ่มแจ้ง เกิดปัญหาทั้งในด้านการช้ชอน และขัดความรับผิดชอบในผู้อื่น

1.3 จากปัญหาทั้ง 2 ข้างบน โรงเรียนหลายแห่งมักมีปัญหาที่เกิดจากบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ขัดแย้งกัน เช่น ฝ่ายวิชาการ กับฝ่ายธุรการบริการ เป็นต้น ฝ่ายวิชาการต้องการห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เสนอให้ฝ่ายธุรการบริการจัดการให้ ฝ่ายธุรการต้องจัดทำตามระเบียบของทางราชการซึ่งมักมีข้อขัดข้องและมีขั้นตอนการปฏิบัติ บางเรื่องใช้เวลานาน ทำให้ฝ่ายวิชาการซึ่งไม่เข้าใจระเบียบปฏิบัติเข้าใจผิดว่า ฝ่ายธุรการไม่สนับสนุนงานของตน

2. ปัญหาในการบริหารงานทั้ง 5 ประเภท

2.1 ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ให้ความเห็นว่าส่งเสริมด้านวิชาการเป็นอันดับแรก แต่ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า โรงเรียนให้

ความสำคัญแก่งานด้านอื่นมากกว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารด้านวิชาการสรุปได้ดังต่อไปนี้

ก. การขาดแคลนอาคารสถานที่ โดยเฉพาะห้องเรียน โรงเรียนจำนวนมากต้องสร้างอาคารเรียนแบบชั่วคราว ซึ่งกรมสามัญศึกษาออกแบบไว้เป็นห้องเรียนโล่ง ๆ ไม่มีฝา ไม่เหมาะแก่การสอนในบางวิชาเพราะใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนไม่สะดวก ห้องเรียนหนึ่ง ๆ ต้องบรรจุนักเรียนไว้ประมาณ 45 คน บางโรงเรียนต้องจัดนักเรียนเป็น 2 ชั้น ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการใช้เวลาว่างไม่ถูกต้องของนักเรียน

ข. การขาดแคลนครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องใช้ครูให้ตรงกับหมวดวิชา ปัญหาที่มี คือ โรงเรียนใดครูไม่ตรงกับความต้องการ ครูจำนวนมากไม่ได้มาตามสถาบันฝึกหัดครู การสอนไม่มีประสิทธิภาพ เพราะไม่มีหลักและวิธีสอนที่ดี และไม่มีลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครู โรงเรียนชายมีครูเพศหญิงมากเกินไป นำและควบคุมนักเรียนทำกิจกรรมของนักเรียนชายไม่ได้

ค. การเรียนการสอนหนักไปทางด้านทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ โดยเฉพาะวิชาที่ต้องมีภาคปฏิบัติ เช่น เกษตร ชุรกิจ ศิลปปฏิบัติ เมื่อเรียนจบแล้วก็ปฏิบัติจริงไม่ได้

ง. ขาดการนิเทศ ทั้งจากบุคลากรในโรงเรียน เช่น หัวหน้าสายวิชา และจากบุคลากรนอกโรงเรียน เช่น ศึกษานิเทศก์ ครูไม่ได้รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติมจึงไม่มีการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

จ. ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้กำหนดหลักสูตรและวิธีสอนให้โรงเรียนมัธยมศึกษาใช้ แต่ผู้รับผิดชอบในการจัดอุปกรณ์แจกและจำหน่ายให้แก่โรงเรียนจัดให้ไม่ทันเวลา การเรียนการสอนจึงไม่เป็นไปตามแผนที่จัดไว้

2.2 ปัญหาการบริหารงานค้ำนบุคลากร จากข้อมูลที่ได้รับจากครูฝ่ายต่าง ๆ สรุปปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรได้ดังนี้

ก. การจัดใ้ครูปฏิบัติงานตามความสามารถ บางแห่งไม่สามารถจัดได้ เนื่องจากโรงเรียนได้รับครูจากการบรรจุแต่งตั้ง และจากการย้าย ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน ทำให้ครูไม่มีความสุขในการทำงาน และไม่ไ้ข้ลตามความมุ่งหมาย

ข. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอำนาจสิทธิขาดในการบังคับบัญชา เมื่อสั่งการโดยมีความมุ่งหมายแล้ว หากไม่เป็นที่พอใจของบุคลากร ครู นักเรียน บุคลากรเหล่านี้อาจชุมนุมสร้างคววมุ่นวาย ส่งบัตรสนเท่ถึงผู้บังคับบัญชาชั้นสูงขึ้นไป แม้จะไม่เป็นความจริงก็มักจะถูกตั้งข้อสงสัย ผู้บริหารโรงเรียนจึงไม่มีเสถียรภาพในการทำงาน

ค. ค้ำนสวัสดิการครู ครูมีความเคือคร้อนเรื่องที่พักอาศัย ชาวบ้านพักของทางราชการ บ้านพักหลังหนึ่งต้องอยู่กันหลาย ๆ คน ระเบียบว่าค้ำยค่าเช่าบ้านของทางราชการก็ไม่เป็นธรรม ผู้เช่าจริงไม่มีสิทธิเบิก แต่ระเบียบเปิดโอกาสให้ผู้มีบ้านของตนเองสร้างหลักฐานเท็จเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้

ง. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีโอกาสรวมในการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นครู ทำให้ใ้ครูไม่ตรงกับความต้องการ และข้าคุณสมบัติที่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาค้ำนบุคลากรอื่น ๆ ตามมาอีกค้ำย

จ. การพิจารณาความดีความชอบประจำปี ครูส่วนมากมักจะมีควมรู้สึกว้าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากฝ่ายบริหารหรือผู้มีอำนาจพิจารณา

2.3 ปัญหาการบริหารงานค้ำนกิจการนักเรียน

เนื่องจากเขตศึกษา 1 อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ลักษณะของชุมชนจึงมีความคล้ายคลึงกับชุมชนในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้รวมไปถึงเด็กนักเรียนมัธยมค้ำย เพราะมีอาณาเขตติดต่อกัน จึงใ้การสื่อสาร การแพร่กระจายข่าวติดต่อกันใ้อย่างรวดเร็ว หลังวันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา นักเรียนมีความตื่นตัว ใ้ระคือรือร้นใ้จะมีการ

เคลื่อนไหวทางการเมืองโดยทั่วไป มากบ้าง น้อยบ้าง พฤติกรรมอย่างหนึ่งที่นักเรียนชอบแสดงออกคือ การเคลื่อนไหวแทรกแซงการบริหารงานของโรงเรียน เรียกร้องให้ยกเลิกเปลี่ยนแปลงกฎหรือระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ถ้าไม่ได้รับความสนใจหรือคล้อยตาม ก็จะก่อความวุ่นวายต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนสรุปได้ดังนี้

ก. จำนวนนักเรียนบางโรงเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาค้นหาสถานที่พัก การจัดสวัสดิการ การจัดโปรแกรมการเรียนอย่างมาก

ข. ปัญหาสืบเนื่องจากจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้โรงเรียนต้องเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกกิจการบางอย่าง เช่น โครงการอาหารกลางวัน การประชุมอบรมประจำวัน ประจำสัปดาห์ กิจกรรมที่ต้องใช้อาคารสถานที่ เช่น การแข่งขันกีฬา เป็นต้น

ค. โรงเรียนจำนวนมากยังไม่ได้จัดหรือจัดบริการได้ไม่ทั่วถึง คือ การแนะแนว การส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการให้นักเรียนที่มีความสามารถสูง การช่วยเหลือซ่อมเสริมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียน มีนักเรียนไม่น้อยที่ต้องออกจากโรงเรียนเพราะมีปัญหารเรียนไม่ทันเพื่อน หรือหันไปสร้างปัญหาก่อความทุกข์ เพื่อนและสังคม วิธีแก้ปัญหของโรงเรียนบางแห่งก็ก้าว หาท่างให้นักเรียนออกจากโรงเรียนไป ถ้ากลับตัวกลับใจไม่ได้ ก็ไปสร้างปัญหาให้โรงเรียนอื่น สังคม ชุมชนอื่นต่อไป

2.4 ปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ

งานด้านธุรการของโรงเรียนมัธยมศึกษาครอบคลุมถึง งานด้านอาคารสถานที่ งานสารบรรณ การเงิน-บัญชี วัสดุครุภัณฑ์ ทะเบียนนักเรียน ใบรับรองวุฒิของนักเรียน จากข้อมูลที่ได้จากครูฝ่ายต่าง ๆ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นงานที่ให้ออก ให้โทษ แก่ผู้บริหารได้มาก ถ้างานด้านธุรการถูกต้องเรียบร้อยก็ถือเป็นความดีความชอบ แต่ถ้าผิดพลาดบกพร่องก็มีโทษรุนแรงถึงขั้นปลดออกไล่ ออก ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญและเอาใจใส่ละเอียดถี่ถ้วน อย่างไรก็ตามโรงเรียนก็มีปัญหาเกี่ยวกับงานด้านธุรการบางประการดังต่อไปนี้

ก. ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถทางนี้โดยเฉพาะสำหรับปฏิบัติงานด้านนี้ แม้ทางราชการจะตั้งอัตราครูธุรการให้ แต่ก็ได้ปฏิบัติประจำอัตราค่อนข้างต่ำความสามารถและประสบการณ์ โรงเรียนต้องยอมเสียอัตราครูฝ่ายวิชาการที่มีความรู้และความรับผิดชอบดีกว่ามาทำหน้าที่

ข. ผู้บริหารมีอำนาจเก็บรักษาเงิน อำนาจการใช้จ่ายหรือก่องหน้อยเกินไป โรงเรียนที่สังกัดอำเภอได้รับความยุ่งยากชักช้าในการใช้จ่ายเงินมาก เพราะต้องผ่านการอนุมัติหลายขั้นตอน

ค. ระบบราชการเกี่ยวกับการเงิน การคลังเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ปีงบประมาณเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ของปีก่อน แต่กว่าการใช้จ่ายสิ่งใช้จะมีผลก็เกือบสิ้นปีงบประมาณใหม่ เฉพาะอย่างยิ่งคืองบประมาณค่าก่อสร้าง

ง. ระเบียบว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษาจุกจิก ไม่คล่องตัว ให้อำนาจไว้กับกระทรวงการคลังโดยไม่จำเป็น รายการใช้จ่ายในวงเงินเพียงเล็กน้อย เช่น ค่าธรรมเนียมส่งครูไปเข้ารับการอบรมทางวิชาการเพียงเล็กน้อยก็ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง เป็นต้น

จ. การพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนยังไม่มีหลักการที่แน่นอนเหมาะสมและตรงตามความจำเป็น ระบบหมู่พวกยังคงมีอยู่

2.5 ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสำคัญ ถ้าหากบริหารงานด้านนี้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนจากทางบ้านของนักเรียน รวมทั้งประชาชนทั่วไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 1 จำนวนมากให้ความสำคัญและดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับน้อย และอยู่ใน

ลำดับสุดท้ายของการบริหารงาน 5 ประเภท จากการสังเกตและสัมภาษณ์บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อาจประมวลปัญหาได้ดังต่อไปนี้

ก. โรงเรียนกับบ้านของนักเรียนติดต่อกันน้อยมาก จะติดต่อกันก็เพราะเมื่อตอนสมัครเข้าเรียน เมื่อมีปัญหาด้านความประพฤติของนักเรียน เมื่อนักเรียนสอบไล่ตก ความสัมพันธ์อันดีในยามปกติมีน้อย

ข. ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่สนใจและใช้เวลาส่วนมากในการทำมาหากินไม่ค่อยมีเวลาสำหรับติดต่อกับโรงเรียน และมีจำนวนมากที่เห็นว่าการมาติดต่อกับโรงเรียนเป็นเรื่องเสียเวลาโดยไม่จำเป็น

ค. โรงเรียนส่วนมากไม่มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ คงอาศัยครูประจำชั้นติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเท่านั้น แต่มีการติดต่อสัมพันธ์กับประชากรทั่วไปในลักษณะอื่น ๆ น้อยมาก

ง. ผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่าเมื่อส่งนักเรียนเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนใดแล้ว ภาระหน้าที่ด้านการเรียนและความประพฤติต้องอยู่ในความรับผิดชอบของครู ของโรงเรียน ไม่จำเป็นต้องปรึกษาหารือกัน เว้นแต่เมื่อมีปัญหาร้ายแรงเกิดขึ้นแล้ว

จ. โรงเรียนจำนวนมากไม่มีโครงการด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นปี ๆ นอกจากติดต่อกันตามประเพณีที่ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา เช่น ร่วมกันจัดงานประเพณีของท้องถิ่น เชิญผู้ปกครองมาประชุมก่อนเปิดเรียนปีการศึกษาใหม่ เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย